

Serdar DEMİRGÖREN

Tıpta Temel Bilimler ve Gündelik Yansımaları

Anatomi, Fizyoloji, Histoloji ve Ebriyoloji, Tıbbi Biyoloji, Biyofizik Temel Bilimler olarak kabul edilen bilimlerdenidir. Bu disiplinlerin her biri insana farklı bir açıdan bakarlar ama hepsinin ortak konusu insandır ve her biri, bir bulmacanın farklı parçalarına sahiptirler. Tıp Bilimindeki gelişmeler binlerce yıldır, temel bilimlerin katkısıyla gerçekleşmiştir. Hatta insanlık tarihinin başlarında Tıp Bilimine felsefecilerin katkısı çok olmuştur. Tıp bilimleri tarihine baktığımızda, bilimsel gelişmelerin temel bilimlerle uğraşan bilim insanlarından geldiğini görmekteyiz. Yaptıkları gözlemler ve deneylerle, insan organizmasında yer alan birçok işleyişi açıklamışlardır.

Son yıllarda Tıp Eğitiminde atılım adına, temel bilimlerin yeri tıp eğitiminde azaltılmaktadır. Bu eğilim, Tıp eğitimi alan öğrencilerin bir an önce klinik konular ile buluşmasının istenmesinden kaynaklanmaktadır. Oysa ki, temeli sağlam olmayan bir eğitimin sadece ezbere dönüştüğü geçmiş deneyimlerle sabittir. YÖK kurulduğunda ilk yıllarda bu eğilimin başını çekiyordu. Tıp Eğitimi alanında birçok öğretim üyesinin tasviyesinin ardından, attığı ilk adımlardan biri de Fizyopatoloji kürsülerini kapatmak oldu. Fizyopatoloji disiplini, normalden hastalığa geçişde hangi mekanizmaların yer aldığını araştıran ve derslerinde bu kavramları öğrencilere aktaran bir bilim dalıydı. Fizyoloji (normal) ile Patoloji (anormal) arasında bir köprü niteliğindeydi. O dönemin dahiliyecilerinin çoğu, YÖK ün bu talihsiz kararını eleştirecekleri yerde, tam tersi “biz zaten her dersin başında 5 dk kadar anlatıyoruz” dediler. Hatta son yıllarda aynı şeyi, fizyoloji dersinin gerekliliği için de söylemeye başladılar. Bilime inanan kişiler olarak bu tür tuzakları görmek zorundayız. Temel Bilimlerin Tıp Biliminde ve Eğitimindeki katkısının küçümsenmesi ve hatta azaltılması, aynı insalık tarihinde emeğinin yerinin yok sayılmasına benzer. Pragmatik davranışları veya bilimin multidisipliner olduğunu unutmak ancak, kendi varlığını ve sürekliliğini pekiştirmek adına girilen tehlikeli patikalardan biridir. Oysa, paradoksal bir biçimde, geçmişte eğitimin merkezinde yer almak isteyen, klinik Profesör Öğretim Üyesi kadrolarının %99 u son yıllarda “part-time” sürecine girmişler, eğitime ayıracak vakitleri bulunmamaktadır.

Son yıllarda genel eğilim, ekonomik anlamda değeri olan ve sanayileşmiş, önemli bir yatırım olmuş alanlarda, bir hastalık bütçeden para ayrılması zorunlu bir gider ve rakamlarla ifade edildiği için, “alzheimer” ve “parkinson” bu kadar yoğun araştırılmaktadır. Devletlerin bütçesini zorladığı ve özel sigorta şirketlerinin kar payını azalttığı için, artık günümüzde bir hastalık tanımlanırken, “10 milyon dolar her yıl bütçeden pay alıyor” gibi sözcüklerle ifade edilmekte, ve ekonomik bir sıkıntı gibi değerlendirilmektedir. “Şu kadar saat iş kaybı”, “tedavisinde kullanılan ilaç ödemelerimi için harcanan pay” şeklinde, kapitalizmin insana bir makina gibi bakmasından kaynaklanan kavramlarla anlatılmakta, ve bu nedenle bir an önce bu sorunun giderilmesine çalışılmaktadır. Bu nedenle, araştırma desteklerini sağlayan kuruluşlar destekleyecekleri araştırma konularını belirlerken, Dev Sağlık Holdingi nin ortakları gibi davranan, “Devlet”, “Özel Sigorta Şirketleri” ve “İlaç Sanayi” üçgeninin taleplerine göre belirlenmektedir. Tıp araştırmaları ve eğitiminde, insanın bir bütün olarak, ve sosyal ve psikolojik gereksinimleri göz ardı edilmeden ve bir meta olarak görülmemesi gerekmektedir.

Bu nedenle, Temel Tıp Bilimleri araştırmalarında, bu tür dayatmalardan bağımsız ve özerk olarak çalışmalarını sürdürebilmeli ve Tıp Eğitimindeki yerini de tekrar kazanmalıdır. Ancak bu şekilde bilim bağımsız bir kimlik kazanır ve Tıp Eğitiminde de öğrenciler, ezbersiz ve temelden bir eğitime kavuşurlar.